

24. Áslaug Sverrisdóttir, "Félag um átjándu aldar fræði: úr starfi félagsins 1994–2004", *Vefnir* 5 (2005), s. 1–5, her s. 4.
25. Sverrisdóttir 2005. Utvalgte foredrag fra Reykjavík-konferansen ble for øvrig samlet i rapporten *Norden och Europa 1700–1830: synvinklar på ómsíðigt kulturellt inflytande*, red. Svavar Sigmundsson (Reykjavík, 2003).
26. Loftur Guttormsen, "Rousseau í íslenski uppeiddissögu: stiklur 1780–1940", *Vefnir* 9 (2013), s. 1–11.
27. Sigurður Kári Jakobsen, "'Den mægtige Øvrigheds Familie': en købmands syn på den islandske elite i 1797", *Vefnir* 11 (2014), s. 1–20.
28. <http://fraedi.is/18.oldin/sida.php?id=701> (lest 3. maí 2015): "All articles published as from the beginning of the year 2006 will have abstracts in English."
29. Ivo Cerman, "Evropské osvícenství Jonathana Israele", *Cornova* 1:1 (2011), s. 27–50.
30. Olga Granasztóti, "Presbourg, Pest, Vienne: réseaux de diffusion de l'imprimé français 1770–1800", *Cornova* 3:2 (2013), s. 111–128.
31. <http://blogs.plos.org/everyone/2014/06/23/plos-one-publishes-100000th-article/>.
32. Jean-Christophe Abramovici, "Éditorial", *Dix-huitième siècle* 46 (2014), s. 3–5, her s. 4.

Per Pippin Aspaas

Vardagsliv under 1700-talet: upplevt, samlevt, utlevt

Konferensen "Vardagsliv", finansierad av Riksbankens Jubileumsfond, hölls i Uppsala den 7–8 maj 2015 i Gustavianums anrika lokaler. Den anordnades av Svenska sällskapet för 1700-talsstudier och organisationskommittén bestod av Mikael Ahlund, My Hellsing, Måns Jansson, Annie Mattsson och Göran Rydén, samtliga vid Uppsala universitet. Under två dagar presenterades ett fyrtiotal konferensbidrag, uppdelade på tolv olika sessioner med ett uttryckligt tvärvetenskapligt perspektiv. Bidra-

gen diskuterades av ett sextiotal deltagare från olika discipliner såsom historia, litteratur- och konstvetenskap. De medverkande kom från framförallt Sverige, men även Finland, Danmark och Italien. Särskilt inbjudna såsom huvudföreläsare var Joachim Eibach (Universität Bern) och Catriona Seth (Université de Lorraine). Konferensens avslutande diskussion inleddes av Dena Goodman (University of Michigan) och Karin Sennelfelt (Stockholms universitet).

Den första dagen påbörjades med en mycket tankeväckande föreläsning av Joachim Eibach på temat "The everyday life: Still a challenge for historians?". Eibach inledde med en historiografisk översikt av framväxten av vardagslivet som del av historieforskningen. Han beskrev 1980-talets vändning från traditionell socialhistoria till en inriktning som fokuserade mindre på stora, övergripande processer och mer på människan i det vardagliga livet – det som har kommit att kallas "history from below". Denna utveckling ledde i sin tur till tillämpning av nya metoder, som till exempel ett större fokus på kvalitativ analys, och användning av nya källor, som domstolsarkiv och visuella media. Eibach fortsatte sin framställning med att fråga sig om vardagslivet fortfarande är ett användbart koncept för historiker. Han konstaterade att forskningen om det vardagliga, det som sker på ett självklart sätt varje dag, har lett till många studier med nya och intressanta resultat. Denna forskning har bidragit till en inställning att de stora förändringarna som sker kan ses genom att undersöka det lilla, varför studier av aktörerna i ett historiskt skeende i sig är mycket viktiga. Studiet av vardagsliv kan också stimulera tvärvetenskaplig forskning, och har lett till flera nya forskningsperspektiv, som genus, det sociala rummet, materiell kultur och känslornas historia. Eibach avslutade sin föreläsning med exempel från sin egen forskning, där han bland annat argumenterade för att det minskade våldet över tid har att göra med en föränd-

rad syn på manlighet. Denna förändring kan endast observeras genom en undersökning av aktörer, inte genom stora kvantitativa analyser. På detta sätt ville han illustrera att genom att studera förändringar i vardagslivet kan många stora skiften förklaras och dess orsaker ses.

Dagen fortsatte med tvärvetenskapligt ordnade sessioner om många olika aspekter av vardagslivet, till exempel produktion och konsumtion, hushållet som rumslig och materiell enhet och metodologiska frågor. Vi fick bland annat höra om kvinnors textilarbete, vad vi kan lära oss i samarbete mellan arkeologi och historia, hur elitens kvinnor och män samarbetade kring att inreda det gemensamma hemmet och förhållanden för soldathustrur i Stockholm under Stora nordiska kriget. Forskningen som presenterades var baserad på en mängd olika källmaterial såsom brev, utgrävningar, dagböcker, porträtt och andra bilder, samt domstolsarkiv och tryckt material.

Under konferensens andra dag presenterades sessioner på teman genus och arbete, produktion och konsumtion, beskrivande av vardagen samt mat och dryck. Vi fick här inblick i forskning inriktad på genus och materiell kultur, områden som haft stor påverkan på synen på 1700-talets vardag. Bidragen som presenterades bestod bland annat av studier som möjliggjorts tack vare tidigare utforskade arkivmaterial, såsom en undersökning av informatorers villkor och vardag i Stockholm. Vidare presenterades en studie av vardagsarbete beskrivet i dagböcker från en högreståndskvinna och en skattebonde, vilken komplicerade bilden av könsuppdelat arbete. Övriga sessioner bestod av analyser av Pehr Hilleströms kända vardagsmålningar, inblickar i Linnés hushåll, ett gåckande porträtt av konstnären Elias Martin, vardagslivet och konsumtionsvanor på 1700-talets svenska herrgårdar samt Bellmans samtida skildring av "vardagens sakrament". Avslutningsvis fick vi höra om det franska kökets påverkan på gustaviansk matlagning, ölet och dess verklighet i Bellmans visor samt en

tolkning av Cajsa Wargs handbok som ett sätt att disciplinera hushållets vardag.

Konferensens andra huvudföreläsning hölls av Catriona Seth på ämnet "What do foundling archives tell us about everyday life in the eighteenth century?". Hon beskrev på ett mycket tydligt sätt hur efterlämningar av texter och materiella objekt kan öppna upp unika titthåll in i människors samhälleliga bakgrund och vardagsliv. Seth arbetade utifrån frågeställningar kring hur många barn som lämnades på barnhem i franska städer på 1700-talet, var och när detta skedde samt varför. Genom att utgå från meddelanden som lämnats med barnen, i kombination med andra kyrkoarkiv, kunde Seth sedan hitta spår av deras samhällsbakgrund, föräldrarnas ekonomiska problem samt läs- och skrivkunighet. Källorna gav henne även möjlighet att utforska sociala tabun, såsom att föda oäkta barn, och känslornas historia exemplifierat med föräldrarnas upplevelser kring att lämna sina barn. Ett annat viktigt resultat var att många föräldrar använde dessa platser som en tillfällig lösning, och kom sedan och hämtade barnen när deras omständigheter blivit bättre och de återigen kunde ta hand om dem. Tyvärr var barnadödligheten på dessa ställen mycket hög och många föräldrar fick därför ta emot nyheten om att deras barn hade dött innan de kunde hämta dem igen.

Konferensens avslutande diskussion, inledd av Dena Goodman och Karin Sennefelt, fokuserade på vilka utmaningar som ännu återstår för dagens vardagsforskning. Exempel på problem som togs upp var hur forskning på vardagshändelser ska tackla de makrohistoriska frågorna och kunna användas för att förklara historisk utveckling och förändring. Hur kan man studera historiska individer eller grupper och samtidigt säga något om större historiska skeenden? Samtidigt komplicerades bilden av uppdelningen av det vardagliga som trivialt och litet och de stora historiska händelserna som de mest betydelsefulla studieobjekten. Ett exempel på detta är att stu-

dier på mindre områden som tidigare ansetts självklara, som äktenskapets historia, utmanat rådande uppfattningar och även själva föreställningen om stora historiska förändringar. Omvänt har även vardagsinriktade studier på händelser som tidigare ansetts vara betydelsefulla för alla, såsom franska revolutionen och renässansen, medfört att dessa händelser inte nödvändigtvis anses lika genomgripande för samtliga samhällsgrupper. Frågor som vad en revolution är, för vem den sker och vilka som åstadkommer den har därmed fått nya svar.

Sennefelt lyfte även fram motsägelsen i att den mikrohistoriska forskningen, som länge haft syftet att utmana de "stora berättelserna", i slutändan inte sällan presenterar resultat som bekräftar redan vedertagna bilder av historiska

förändringar. Trots detta har mikrohistoria inte förlorat något av sin ursprungliga kraft. Goodman poängterade att det bara är genom att fortsätta utforska sociala förhållanden och kategorier som vi kan ifrågasätta deras mot-svarigheter idag. En av slutdiskussionens gripande slutsatser, vilket tydligt framkommit under konferensens många givande sessioner, var att det som är viktigt är det *mänskliga*. Det finns därför ingen historisk aspekt, inget brev, ingen räkenskap, visa eller kokbok som enkelt låter sig avfärdas som oviktig, försumbar eller irrelevant, om vårt studieobjekt är människan.

Noémi Kiss-Deáki & Jezzica Israelsson